

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๗๖/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๑/๒๕๖๗

วันที่ ๑๑ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นายสมบุรณ์ ทองบุราณ ผู้ร้อง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายสมบุรณ์ ทองบุราณ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายสมบุรณ์ ทองบุราณ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ กลุ่มที่ ๑๘ สาย ก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ร้องไปใช้สิทธิเลือกสมาชิกวุฒิสภา ต่อมาจับสลากสังกัดสาย ก กลุ่มที่ ๑๘ และได้รับบัตรลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอจากกรรมการประจำกลุ่มที่ ๑๘ จำนวน ๔ ใบ โดยลงคะแนนกลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่ ๖ กลุ่มที่ ๗ และกลุ่มที่ ๙ เมื่อกรรมการให้ลงคะแนน ผู้ร้องใส่บัตรลงคะแนนในหีบบัตรลงคะแนนที่มีลักษณะเป็นกล่องพลาสติกใสตั้งอยู่ด้านหน้าผู้สมัครประมาณ ๒ เมตร จากนั้นกรรมการเปิดอ่านบัตรลงคะแนนที่ละใบ โดยไม่ได้คละบัตรลงคะแนนหรือนำบัตรลงคะแนนไปรวมกับกลุ่มอื่น ๆ ในระหว่างนับคะแนน มีผู้เขียนบัตรเลข ๔ กลับหัว กรรมการวินิจฉัยว่าเป็นบัตรเสีย ผู้ร้องโต้แย้งว่ามีกฎหมายใดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้อง) กำหนดให้การเขียนเลขกลับหัวเป็นบัตรเสีย ส่วนการเลือกในกลุ่มที่ ๑๐ มีผู้สมัคร

- ๒ -

เพียงคนเดียว กรรมการชานคณะแนวว่าบัตรดีกลุ่มที่ ๑๐ ตามด้วยหมายเลขของผู้สมัครคนเดียวนั้น ทำให้ผู้ร้องได้ ๐ คะแนน ผู้ร้องเห็นว่ากรรมการกระทำดังกล่าวทำให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยลับ ไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๖) และมาตรา ๓๓ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) ดังนี้

(๑) กรณีที่ให้กรรมการประจำกลุ่มที่ ๑๘ เติมข้อความว่าสาย “ก” พร้อมเติมเลขประจำกลุ่มว่า “กลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่ ๖ กลุ่มที่ ๗ และกลุ่มที่ ๙” แล้วมอบให้ผู้สมัครนำไปลงคะแนนแล้วใส่บัตรลงคะแนนในหีบบัตรลงคะแนน หากกรรมการทำเครื่องหมายไว้ที่บัตรลงคะแนนและเปิดอ่านโดยกรรมการคนเดิม ย่อมทราบว่าเป็นเจ้าของบัตรลงคะแนนให้ผู้ใด

(๒) กรณีหีบบัตรลงคะแนนทำด้วยพลาสติกใส่ตั้งบนโต๊ะห่างจากผู้ลงคะแนนไม่เกิน ๒ เมตร โดยกรรมการไม่ได้คล้องบัตรลงคะแนนหรือนำบัตรลงคะแนนไปรวมกับกลุ่มอื่น ๆ ย่อมทำให้รู้ว่าบัตรลงคะแนนใดลงคะแนนให้ผู้ใด

(๓) กรณีบัตรลงคะแนนเขียนเลข ๔ กลับหัว แต่มีผู้สมัครและกรรมการรู้ว่าบุคคลที่เขียนไม่อยู่ในห้องประชุมและกรรมการไม่ได้วินิจฉัยว่าการเขียนเลข ๔ กลับหัว ถือว่าเป็นบัตรดี หรือบัตรเสีย แต่วินิจฉัยว่าเป็นบัตรเสีย

(๔) กรณีกลุ่มที่ ๑๐ มีเพียงคนเดียว เมื่อกรรมการชานคณะแนวจะบอกว่าบัตรดีกลุ่มที่ ๑๐ หมายเลข .. ทำให้กรรมการและผู้อื่นทราบการลงคะแนน

(๕) กรณีผู้ร้องได้ ๐ คะแนน ทำให้ผู้ร้องและผู้อื่นทราบว่า บุคคลในกลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่ ๖ กลุ่มที่ ๗ และกลุ่มที่ ๙ รวม ๑๒ คน ไม่เลือกผู้ร้อง

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒)

- ๓ -

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอ โดยกรรมการประจำกลุ่มที่ ๑๘ เติมข้อความในบัตรลงคะแนนก่อนมอบให้ผู้สมัครนำไปลงคะแนน เป็นการกระทำที่ขัดต่อการลงคะแนนโดยลับ

๒. บัตรลงคะแนน หีบบัตรลงคะแนน วิธีการลงคะแนน และการประกาศคะแนน ไม่เป็นไปโดยลับ ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๓. วินิจฉัยให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอเป็นโมฆะ

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้าม ตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้อง ตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด

- ๔ -

ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

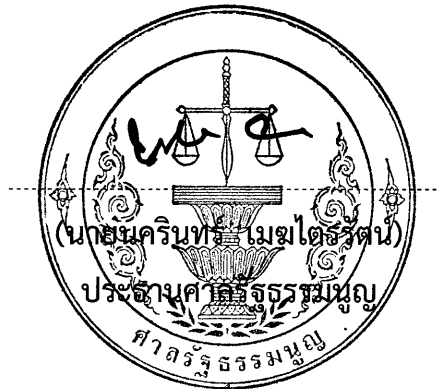
พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้ ส่วนกรณีขอให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่เนื่องจากการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วตามมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือกแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้อง และให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิได้มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการ

- ๕ -

ตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

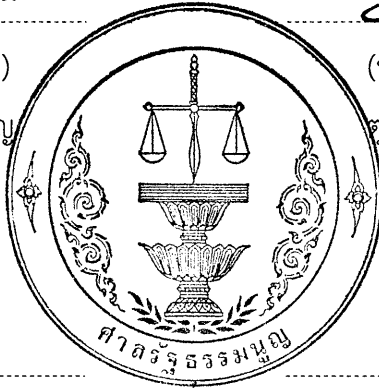
(คำสั่งที่ ๗๖/๒๕๖๗)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฏมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ